

Motion till riksdagen
2013/14:Kr300

av Anita Brodén m.fl. (FP)

Friluftsrörelsens betydelse

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om friluftsrörelsens betydelse för folkhälsa, integration och kunskap kring allemansrätten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av fortsatt friluftsforskning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Svenskt Friluftslivs medlemmar ges samma undantag i socialavgiftslagen som idrottens organisationer.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ökad samverkan mellan idrotts- och friluftsrörelserna.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra 2015 till Friluftslivets år.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 3 hänvisat till SfU.

Motivering

Svenskt Friluftsliv består av 23 ideella organisationer, alla med stark förankring i friluftsliv och folkhälsa. Tillsammans organiserar föreningarna 2 miljoner medlemmar, varav drygt 300 000 barn och ungdomar i närmare 10 000 lokala och regionala klubbar. Orientering, scouting, hunddressyr, cykling och sportfiske är några exempel på aktiviteter som föreningarna erbjuder.

Få av oss hade känt till innebörden av den svenska allemansrätten om inte Svenskt Friluftsliv tagit ett stort ansvar för att förmedla och skapa intresse för att tillvarata allemansrättens unika möjligheter.

Det var en historisk händelse, år 2009, då den första friluftspolitiken i Sverige antogs av riksdagen. Bland annat beslutades att Svenskt Friluftsliv skulle fördela de statliga medlen till friluftorganisationerna från och med år 2011. Propositionen gav dessutom status åt allt det arbete som läggs ned inom friluftorganisationerna.

Ett arbete har därefter pågått för att skapa en effektiv samordning av friluftsfrågorna, ett arbete uppdelat på 10 målgrupper med deltagare från berörda 20 myndigheter samt organisationer inom friluftslivet. Resultatet av detta arbete behöver nu tillvaratas och leda till att ytterligare steg tas för att friluftsrörelsen skall få det värde och det lyft den förtjänar.

Under 2012 lade regeringen fram en skrivelse, Mål för friluftspolitiken (skr. 2012/13:51). Naturvårdsverket redovisade regeringsuppdraget om mätbara mål i friluftspolitiken och Svensk Friluftsliv återredovisade statsbidraget för friluftorganisationer för första gången. Under året har arbetet utvecklats för information om allemansrätten, med stöd av ett anslag från Naturvårdsverket. Idrottsföreningar behöver inte betala sociala avgifter för sina funktionärer så länge ersättningen inte överstiger ett halvt prisbasbelopp (22 250 kr 2012) per år. I lagtexten (2 kap. 19 § socialavgiftslagen) står att det ska röra idrottslig verksamhet.

Idrottslig verksamhet är inte definierat i någon lagtext men i förarbetena anges att organisationer som tillhör Riksidrottsförbundet eller jämförlig organisation förutsetts bedriva idrottsverksamhet. Svenskt Friluftsliv anser att de aktiviteter som bedrivs av de ingående organisationerna ryms inom begreppet idrottslig verksamhet och finner stöd i bland annat det så kallade idrottsundantaget i EU:s momsdirektiv och i ett rättsfall från 1999 då Regeringsrätten medgav att Friluftsförbundet fick tillämpa regeln om ett halvt basbelopp.

Svenskt Friluftsliv konstaterar också de stora likheterna med RF vad gäller funktion och ändamål och anser sig vara en "jämförlig organisation", också vid tillämpningen av regeln om ett halvt basbelopp. Sedan 2011 fördelar till exempel Svenskt Friluftsliv statliga bidrag till sina organisationer på ett liknande sätt som RF gör.

Svenskt Friluftslivs medlemmar bör därför ges samma undantag i socialavgiftslagen som idrottens organisationer. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Friluftsliv, natur- och miljövårdspolitiken är beroende av varandra. Den stadsnära skogen är en ovärderlig tillgång för många människor. För att få ut flera människor i naturen behövs ett brett åtgärds paket med därtill kopplade

Fel! Okänt namn på

resurser för att sänka tröskeln för människor i allmänhet att på ett enkelt och meningsfullt sätt komma ut i skog och mark nära sina egna hem.

Folkpartiet värdesätter allemansrätten mycket högt och menar att det är nödvändigt med ständig information om vad rätten innebär, för att säkerställa att den inte urholkas. Den översyn som Naturvårdsverket initierade angående allemansrätten har varit värdefull då det kan krävas ett förtydligat ansvar för att allemansrätten ska värnas och främjas.

Nuvarande lagstiftning med koppling till allemansrätten anser vi vara en fundamental grundbult, men det hindrar inte att ett förtydligande kan krävas för att kunna vidta åtgärder från berörda myndigheter mot de oseriösa företag som i strid mot allemansrättens intentioner visar stor respektlöshet gentemot såväl markägare som natur, där den kommersiella bärplockningen kan nämnas.

Många är vi som har friluftsrörelsens 21 medlemsorganisationer, tiotusentals klubbar och föreningar och hundratusentals ideellt arbetande eldsjälvar att tacka för ett innehållsrikare och hälsosammare liv.

Friluftsverksamheten omsätter enligt en nyligen publicerad rapport närmare 100 miljarder kronor per år på friluftaktiviteter, varav 72 miljarder kronor i Sverige. Utgifterna läggs, enligt professor Peter Fredman, på vardagsnära aktiviteter. Fredmans publicerade studie visar vidare att friluftslivets förädlingsvärde i den svenska ekonomin uppgår till drygt 34 miljarder kronor och bidrar till 75 600 arbetstillfällen.

Denna studie belyser med all önskvärd tydlighet hur friluftslivet också bidrar till samhällsekonomin. Det är angeläget att forskning fortsätter att ske inom området för att framtida satsningar ska kunna bygga på vetenskaplig grund. Friluftsrörelsen erhåller 28 miljoner kronor i statsbidrag.

Friluftsrörelsens betydelse för integrationen är stor och kan utvecklas ytterligare. Barn och ungdomar, inte minst från andra kulturer, behöver stöd och vägledning för att känna sig trygga i naturen. Gemenskapen i en barn- eller ungdomsgrupp är ett led i en lyckosam integration.

I Folkpartiets idrottsprogram lyfter vi bland de idrottspolitiska målen fram att vi vill stärka det fria och ideella föreningslivet i Sverige och att motions- och friluftslivet ska bidra till att stärka folkhälsan hos både unga och gamla. Detta hör väl ihop med friluftsverksamhetens ambitioner. Precis som vi i Folkpartiet lyfter fram idrottsrörelsens vikt i vårt samhälle anser vi det också vara hög tid att uppvärdera friluftsrörelsens arbete. Det är därför viktigt att regeringens idrottslyft ska innebära en ökad samverkan och samordning mellan idrottsrörelsen och friluftslivet. Vi välkomnar det arbete som nu pågår för att uppnå en breddning av idrottslyftet och utgår från att Riksidrottsförbundet ska se värdet av en ökad integration med friluftsrörelsen.

Såväl idrotten som friluftslivet är viktiga för att sätta människor i rörelse för en bättre folkhälsa. Friluftsliv och idrott är dessutom ofta ömsesidigt stödjande. För många människor är det skönt att genom friluftslivets försorg få utöva fysiska aktiviteter utan krav på prestation, för andra är tävlingsmomentet i idrottsutövningen en stor sporre. Många är de OS- och VM-medaljörer som börjat karriären inom friluftslivet, upptäckt sin talang och därefter tagit steget vidare in i elitidrotten, för att senare återkomma till friluftslivet.

Fel! Okänt namn på

För att kunna förbättra folkhälsan, öka förståelsen för natur- och kulturre-surserna och erbjuda ett rikt friluftsliv är de ideella organisationernas arbete oersättligt. I lågkonjunktur med hög arbetslöshet har friluftsrörelsen en än större betydelse. Friluftorganisationerna erbjuder det sociala nätverket och ett aktivt alternativ som all erfarenhet visar förbättrar såväl fysisk som psy-kisk hälsa och underlättar vägen tillbaka från utanförskap. Och det behövs dessutom, enligt Svenskt Friluftsliv, en politik med tydliga visioner och mål, ändamålsenlig lagstiftning och infrastruktur, goda ekonomiska resurser och en lämplig organisation av samhällets insatser.

Friluftsliv och hälsa hör ihop. Naturen har en väldokumenterad positiv ef-fekt på oss människor. De försök som gjorts, i bland annat Östergötland, att receptbelägga friluftsliv för att ersätta eller komplettera övrig läkemedelsbe-handling har givit goda resultat. Hälften av deltagarna i försöken upplever att symptomen minskat, och hela 70 procent är mer fysiskt aktiva efter 12 måna-der. Samverkan mellan sjukvården och Svenskt Friluftsliv skulle kunna utö-kas väsentligt, men givetvis ska denna insats följas av en skäligen ersättning.

Naturturismen ökar i Sverige. Många efterfrågar möjligheten att under sakkunnig ledning, eller på egen hand, uppleva naturen. Det är av stor vikt att ta tillvara denna potential samt underlätta för naturturistföretag att kunna bedriva sina verksamheter, då de innebär en förbättrad folkhälsa, ökad kun-skap om sambanden i naturen samt ökade turistintäkter. Dialog med markä-gare är en förutsättning för att detta skall fungera på ett positivt och bra sätt.

Nyligen meddelade Folkhälsoinstitutet att över hälften av svenskarna i åld-rarna 65 till 84 år konsumerar blodtryckssänkande mediciner samt att en tred-jedel i samma grupp dagligen äter läkemedel för att minska blodfetterna.

En forskningsrapport visar att bristen på fysisk aktivitet kostar samhället lika mycket som rökningen, eller 6–8 miljarder kronor per år. Forskning har också visat att friluftorganisationernas aktiva insatser leder till att människor lever ett aktivare och hälsosammare liv. Motion på recept samt förebyggande hälsofrämjande motionsinsatser som Svenskt Friluftsliv erbjuder kan såväl förlänga livet som ge ökad livskvalitet.

Friluftorganisationer har likaså en viktig roll att spela för våra barn och ungdomar. De kan erbjuda en mötesplats där kultur, kön och social bakgrund har underordnad betydelse och ge möjlighet till ny gemenskap.

I Norge har år 2015 utpekats som Friluftslivets år. Bedömningen är att det kommer att innebära ett friluftsliv, där man särskilt lyfter fram allemansrät-ten samt goda naturupplevelser i människors närmiljö. Det vore en unik möj-lighet att också Sverige utpekar 2015 till Friluftslivets år och tar vara på den unika chansen till samarbete och samverkan inom ramen för det nordiska friluftsnätverket.

Utan ett livaktigt ideellt friluftsliv skulle vårt samhälle bli betydligt fattig-are. Vårt politikeransvar handlar om att möjliggöra för alla engagerade män-niskor och organisationer att verka genom långsiktiga ekonomiska ramar samt tydliga politiska mål, och därigenom berika Sverige.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 oktober 2013

Anita Brodén (FP)

Nina Lundström (FP)

Jan Ertsborn (FP)

Lars Tysklind (FP)